

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА ПОКАЗНИКИ ЇЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

ТЕМА 1 НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА. УРОК 2

Пригадайте:

1. Що таке природні умови і природні ресурси?
2. Що таке трудові ресурси та економічно активне населення?
3. Що зображено на політичній карті світу?
4. Скільки в світі існує незалежних країн?

Що таке господарство?

Господарство – сукупність усіх видів людської діяльності, які дають змогу задовольняти матеріальні та нематеріальні потреби суспільства, а також забезпечують його рс

4 Рівні господарства:

Особисте селянське господарство – це господарська діяльність на землі, яка проводиться фізичною особою індивідуально або родиною з метою задоволення особистісних потреб у сільськогосподарській продукції, а також реалізації її надлишків. Такі господарства можуть, крім того, надавати послуги з використанням свого майна, наприклад у сфері сільського зеленого туризму.

Міське господарство – сукупність служб, інженерних споруд і мереж, заводів, фабрик, установ, які розташовані на території міста і призначені задовольняти повсякденні комунальні, побутові, матеріальні та соціальнокультурні потреби жителів міста. Складовою частиною міського господарства є житлово-комунальне господарство.

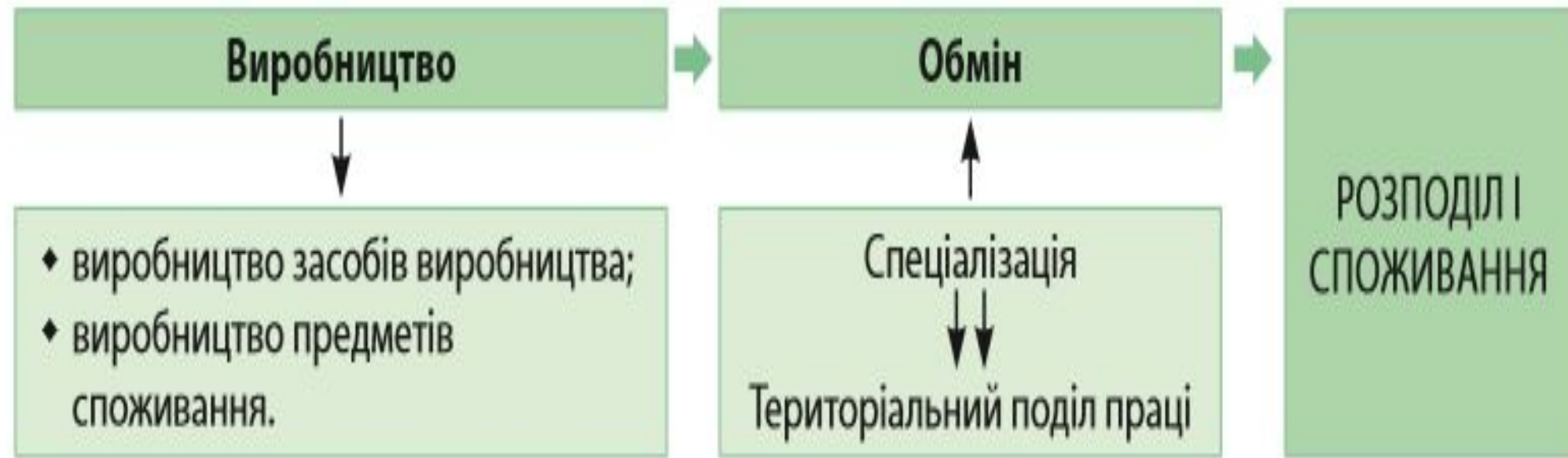
Домашнє господарство – приватне господарство окремої родини.

Національна економіка (національне господарство) – сукупність взаємопов'язаних видів людської діяльності в межах певної країни, яка сформувалася у зв'язку з особливостями її географічного положення протягом певного періоду історичного розвитку.

Національні господарства країн світу, що об'єднані економічними та політичними відносинами, формують світове (глобальне) господарство.

Що таке виробництво?

– процес створення матеріальних і духовних благ, необхідних для існування і розвитку країни.

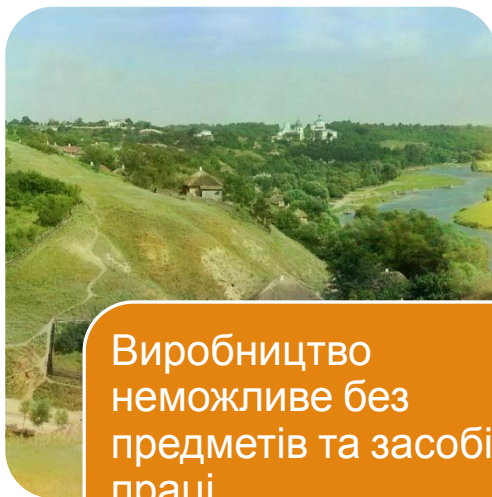

Мал. 4. Стадії господарства

Що таке виробництво?

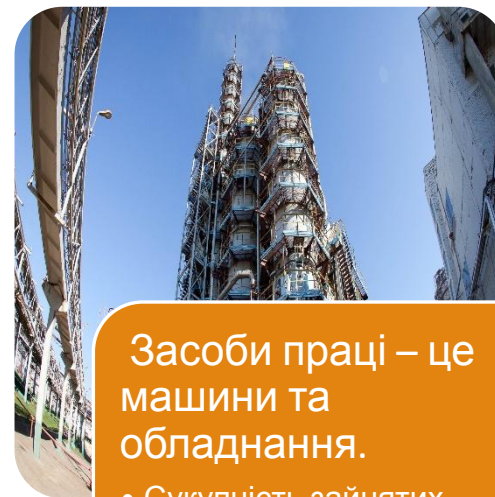

Вирішальним
чинником
виробництва є праця
людини

Виробництво
неможливе без
предметів та засобів
праці.

- Предметами виробництва є сировини та матеріали, з яких виробляють продукцію.
- На селі особливим предметом виробництва є земля

Засоби праці – це
машини та
обладнання.

- Сукупність зайнятих працівників, а також предметів та засобів праці називають продуктивними силами.

Розрізняють виробництво засобів праці та виробництво предметів споживання.

? Наведіть приклади засобів виробництва та предметів споживання.

З'ясуйте, на яких заводах і фабриках їх виробляють.

Послуги та їх характерні ознаки.

З піднесенням рівня життя суспільства усе більшого значення набувають послуги та зростає попит споживачів на них

Послуга – це дія індивіда на користь іншого, результат якої споживається в процесі її надання.

? Пригадайте, які вам відомі види послуг, що їх одержує ваша родина.
Проілюструйте на їх прикладі характерні ознаки послуг.

Обмін та споживання

Спеціалізація (від лат. *specialis* – особливий) – це переважний розвиток тих виробництв, для яких на даній території умови є найкращими, а більша частина продукції призначена для обміну.

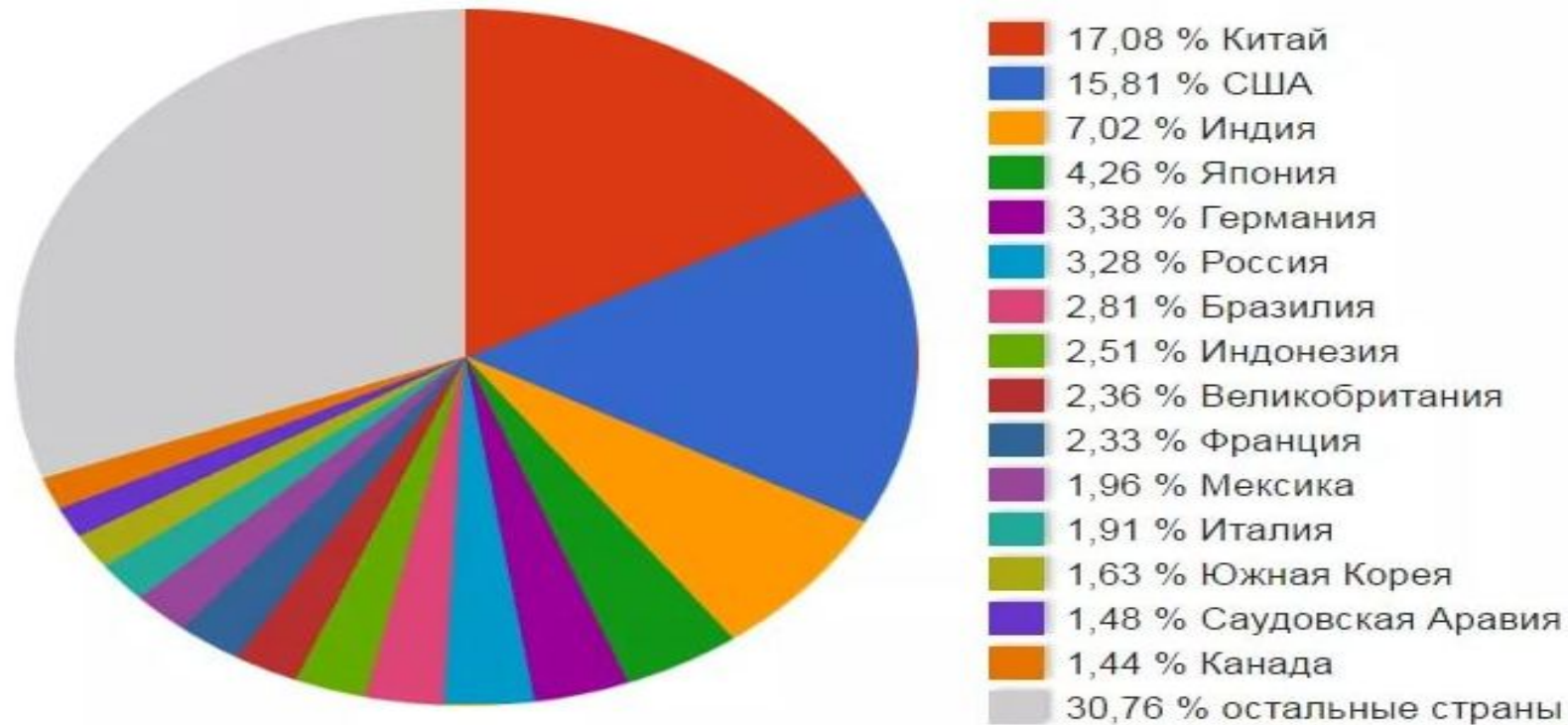
територіальний поділ праці (ТПП) – процес спеціалізації країн на виробництві певних видів продукції або наданні певних послуг

Показники економічного розвитку національної економіки

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – це сукупна ринкова вартість річного обсягу кінцевої продукції та послуг, що їх вироблено на території країни.

Доля крупнейших 15 стран в общемировом ВВП (по ППС) по данным МВФ^[1]

Таблиця 1

Рейтинг деяких країн світу за показником ВВП,
за даними Міжнародного валютного фонду (МВФ) на 2015 р.

Місце	Країна	ВВП			Регіон світу
		млрд дол. США	%	дол. США на одну особу	
1	Китай	19 392	17,08	14 107	Східна Азія
2	США	17 947	15,81	55 805	Англо-Америка
3	Індія	7 965	7,02	6 162	Південна Азія
4	Японія	4 830	4,26	38 054	Східна Азія
5	Німеччина	3 841	3,38	46 893	Європа
6	Росія	3 718	3,28	25 411	Євразія
7	Бразилія	3 192	2,81	15 615	Латинська Америка
8	Індонезія	2 842	2,51	11 126	Південно-Східна Азія
9	Велика Британія	2 679	2,36	41 159	Європа
10	Франція	2 647	2,33	41 181	>>
11	Мексика	2 227	1,96	17 534	Латинська Америка
12	Італія	2 171	1,91	35 708	Європа
13	Республіка Корея	1 849	1,63	36 511	Східна Азія
14	Саудівська Аравія	1 683	1,48	53 624	Південно-Західна Азія
15	Канада	1 632	1,44	45 553	Англо-Америка
17	Туреччина	1 589	1,40	20 438	Південно-Західна Азія
24	Польща	1 005	0,89	26 455	Європа
45	Румунія	414	0,36	20 787	>>
49	Україна	339	0,30	7 519	>>
50	Чехія	332	0,29	31 549	>>
59	Угорщина	258	0,23	26 222	>>
69	Білорусь	168	0,15	17 654	>>
76	Болгарія	137	0,12	19 097	>>
116	Грузія	35,6	0,03	9 630	Південно-Західна Азія
181	Самоа	1,00	0,0009	5 174	Океанія
182	Домініка	0,76	0,0007	10 788	Латинська Америка
183	Вануату	0,69	0,0006	2 550	Океанія

Продовження табл. 1

Місце	Країна	ВВП			Регіон світу
		млрд дол. США	%	дол. США на одну особу	
184	Сан-Томе і Принсипі	0,66	0,0006	3 244	Африка
185	Тонга	0,53	0,0005	5 045	Океанія
186	Мікронезія	0,31	0,0003	2 955	>>
187	Палау	0,27	0,0002	15 182	>>
188	Кірибаті	0,20	0,0002	1 787	>>
189	Маршалові Острови	0,18	0,0002	3 211	>>
190	Тувалу	0,04	0,00004	3 393	>>

Growing pains

GDP forecasts, 2019

% change on year earlier

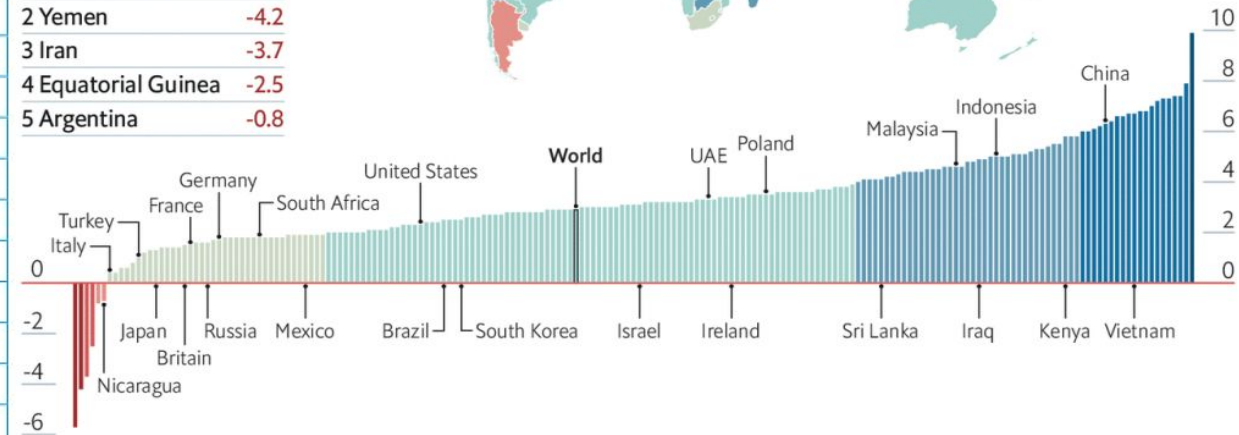

Worst-performing

1 Venezuela	-5.7
2 Yemen	-4.2
3 Iran	-3.7
4 Equatorial Guinea	-2.5
5 Argentina	-0.8

Best-performing

1 Syria	9.9
2 Bangladesh	7.9
3 Bhutan	7.4
4 India	7.4
5 Rwanda	7.3

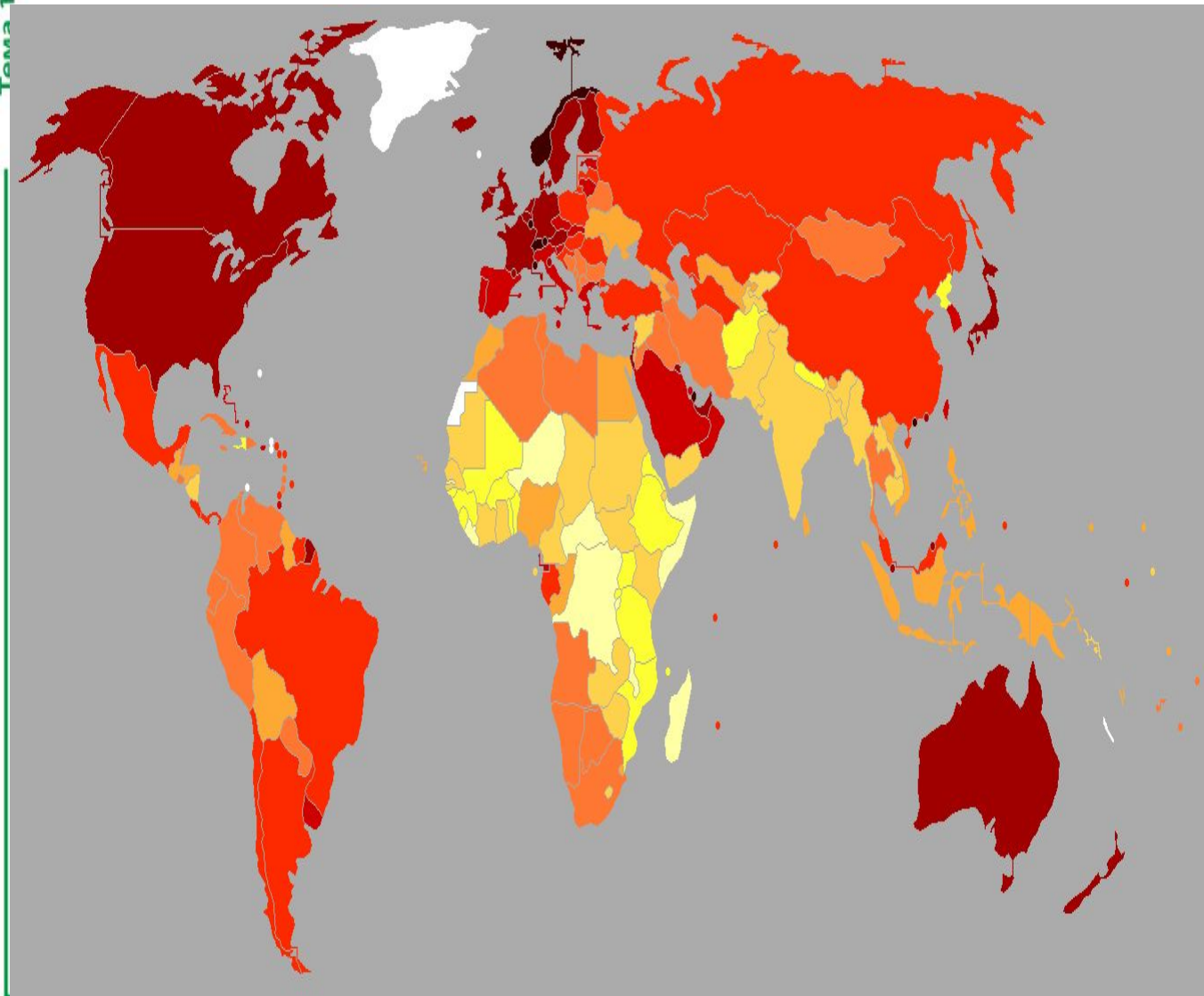
The Economist

Таблиця 2

Рейтинг деяких країн світу за показником ВВП на душу населення,
за даними Міжнародного валютного фонду (МВФ) на 2015 р.

Місце	Країна	ВВП в дол. США на одну особу	Регіон світу
1	Катар	132 099	Південно-Західна Азія
2	Люксембург	98 987	Європа
3	Сінгапур	85 253	Південно-Східна Азія
4	Бруней	79 587	>>
5	Кувейт	70 166	Південно-Західна Азія
6	Норвегія	68 430	Європа
7	ОАЕ	67 617	Південно-Західна Азія
8	Сан-Марино	63 104	Європа
9	Швейцарія	58 551	>>
10	США	55 805	Англо-Америка
115	Україна	7 519	Європа
181	Нігер	1 080	Африка
182	Ліберія	873	>>
183	Бурунді	818	>>
184	Демократична Республіка Конго	770	>>
185	Центрально-Африканська Республіка	630	>>

Тема 1.1

ВНП

$$\text{ВНП} = \text{ВВП} + \text{ДЗ} - \text{ДІ}$$

Водночас ВНП не враховує доходи підприємств, що розташовані в країні, але належать іноземцям, а також доходи іноземців, які працюють у країні.

Тому $\text{ВНП} = \text{ВВП} + \text{ДЗ} - \text{ДІ}$,

де ДЗ – доходи, що одержані національними суб'єктами за кордоном;

ДІ – доходи іноземців у межах країни.

Якщо $\text{ВНП} > \text{ВВП}$, значить жителі даної країни отримують за кордоном більше, ніж іноземці заробляють в даній країні.

Індекс людського розвитку (ІЛР) – показник якості життя

Індекс людського розвитку (ІЛР) – показник якості життя

Нині ІЛР визначений для 188 держав і територій світу.
Його показники змінюються від 0,3 до майже 1,0.

Дуже високим вважається рівень людського розвитку, якщо коефіцієнт перевищує 0,9, високий – 0,8 – 0,9, середнім – 0,5 – 0,8,

низьким – менш ніж 0,5.

Дуже високим рівнем ІЛР вирізняються 14 країн

ТСН

Рейтинг країн за індексом людського розвитку

10 країн з найвищим рівнем людського розвитку

1	Норвегія	
2	Австралія	
3	Швейцарія	
4	Німеччина	
5	Данія	
6	Сінгапур	
7	Нідерланди	
8	Ірландія	
9	Ісландія	
10	Канада	

10 країн з найнижчим рівнем людського розвитку

188	Центральноафриканська республіка	
187	Нігер	
186	Чад	
185	Буркіна-Фасо	
184	Бурунді	
183	Гвінея	
182	Південний Судан	
181	Мозамбік	
180	Сьєрра-Леоне	
179	Еритрея	

Сусіди України за рейтингом

	Гренада	79
	Боснія і Герцоговіна	80
	Македонія	81
	Алжир	82
	Вірменія	84

86	Йорданія	
87	Перу	
88	Таїланд	
89	Еквадор	
90	Китай	

Індекс людського розвитку (ІЛР) – показник якості життя

(ІЛР) – це комплексний показник, що розраховується для міждержавного порівняння і визначення рівня життя, грамотності, освіченості й довголіття як основних характеристик людського потенціалу досліджуваної території.

Топ-15 країн світу за показником ІЛР на 2015 р.

Місце	Країна	ІЛР	Регіон світу
1	Норвегія	0,944	Європа
2	Австралія	0,935	Австралія і Океанія
3	Швейцарія	0,930	Європа
4	Данія	0,923	>>
5	Нідерланди	0,922	>>
6	Німеччина	0,916	>>
7	Ірландія	0,916	>>
8	США	0,915	Англо-Америка
9	Канада	0,913	>>
10	Нова Зеландія	0,913	Австралія і Океанія
11	Сінгапур	0,912	Південно-Східна Азія
12	Ліхтенштейн	0,908	Європа
13	Швеція	0,907	>>
14	Велика Британія	0,907	>>
15	Ісландія	0,899	>>

Індекс людського розвитку (ІЛР) – показник якості життя

Україна належить до країн із середнім показником ІЛР, посідаючи 81ше місце в світі з індексом 0,747.

Нашій країні притаманна достатньо низька очікувана тривалість життя при народженні – 71 рік, низькі реальні доходи населення.

Водночас грамотність дорослого населення становить 100 %, середня тривалість навчання – 12 років.

Найнижчі показники ІЛР притаманні 29 країнам світу, які розташовані переважно в Африці (Нігер, ЦентральноАфриканська Республіка, Еритрея, Чад, Бурунді, Буркіна Фасо, Гвінея, СьєрраЛеоне, Мозамбік, Малі та інші), а також в Азії (Афганістан, Ємен) та Латинській Америці (Гаїті).